

Mottagare  
Regionstyrelsen

## Remiss. Beredskapsplan Stor fartygsolycka Gotland

### Förslag till beslut

- Upprättat yttrande inges som Region Gotlands svar till Länsstyrelsen Gotland län

---

### Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gotlands län har skickat ett förslag till beredskapsplan för en stor fartygsolycka på remiss till Region Gotland. Tekniska nämnden och miljö- och byggnämnden har yttrat sig om förslaget. Även hälso- och sjukvårdsförvaltningen har yttrat sig.

Inga invändningar mot planens övergripande inriktning har inkommit. Inkomna svar visar samtidigt att aktiveringskriterier, ansvar, larmvägar, kontaktuppgifter och former för samverkan behöver förtydligas. Det finns också behov av utbildning, övning, materiel och andra beredskapsåtgärder.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att Region Gotlands fortsatta arbete bör utgå från Länsstyrelsens plan och att någon separat övergripande beredskapsplan för Region Gotland avseende fartygsolycka inte behövs. Ett samlat yttrande har upprättats med de förtydliganden och kompletteringar som följer av nämndernas yttranden.

### Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen i Gotlands län har tillsammans med Region Gotland, Kustbevakningen, Sjöfartsverket och Polismyndigheten tagit fram *Beredskapsplan för stor fartygsolycka Gotland*. Planen ska ge berörda aktörer en gemensam inriktning så att hanteringen av en fartygsolycka med ett potentiellt utsläpp kan inledas metodiskt och samordnat. Den ska också bidra till att aktörerna känner till sina uppgifter och kan prioritera saneringsinsatser med stöd av Miljöatlas. Planen omfattar även situationer där passagerare och besättning behöver tas emot på land samt där människor behöver sjukvård, inkvartering och transport.

Remissen inkom till Region Gotland den 30 april 2026. Efter beviljat anstånd ska Region Gotlands svar lämnas till Länsstyrelsen senast den 27 oktober 2026. Den 11 maj 2026 remitterades underlaget inom Region Gotland till tekniska nämnden, miljö- och byggnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämnden.

### **Tekniska nämndens svar**

Tekniska nämnden (2026-09-17 § 151) har inga invändningar mot planens övergripande inriktning men anser att aktiveringskriterierna behöver preciseras. Begreppet ”större utsläpp” bör anges med ett mätbart gränsvärde. Som referens anges ITOPF:s definition av ett större oljeutsläpp som mer än 700 ton, motsvarande cirka 790 kubikmeter. Även kriteriet för passagerarfartyg bör göras mätbart, exempelvis utifrån antalet berörda personer eller fartygets totala passagerarkapacitet.

Nämnden framhåller behovet av prioriteringar i Miljöatlas, ett grundläggande beredskapslager, en plats för mellanlagring av saneringsavfall samt utbildning och övning av saneringsfunktionen. Planen bör även hänvisa till Region Gotlands avtal om skydds jakt och till KFFV-Riks webbplats för aktuella kontaktuppgifter. Benämningar som avser Region Gotlands organisation bör uppdateras så att planen förblir användbar vid organisatoriska förändringar.

### **Miljö- och byggnämndens svar**

Miljö- och byggnämnden (2026-09-16 § 138) har inga invändningar mot planens övergripande inriktning men anser att dess tillsynsansvar inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedelskontroll behöver framgå tydligare. Tillsynen kan bland annat avse lokaler för evakuerade, servering av mat, hantering av oljekontaminerat avfall och uppföljning av genomförd sanering.

Nämnden kan även bidra till att identifiera platser för insamling, transport, omlastning och tillfällig lagring av avfall. Deltagande i planering, förberedelser och insatser kan medföra kostnader, även när uppgifterna inte följer direkt av Region Gotlands lagstadgade ansvar.

### **Hälso- och sjukvårdsförvaltningens svar**

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (2026-08-21, inkom 2026-09-09) anser att planen behöver beskriva sjukvårdens larmkedja och ansvarsfördelningen mellan aktörerna tydligare. SOS Alarm bör anges som sjukvårdens larmcentral och delta vid bedömning av om planen ska aktiveras, vid aktivering och vid det första mötet i inriktnings- och samordningsfunktionen. Regional sjukvård bör anges bland de regionala insatserna. Tjänsteman i beredskap bör informera sjukvården även när uppgifter om drabbade ännu saknas.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen framhåller att ambulanspersonal normalt sett inte deltar i insatser till sjöss. Sjukvårdens insats inleds när skadade eller sjuka har förts till en uppsamlingsplats på land, även om Region Gotland kan bistå sjöräddningen med en anestesiläkare. Planen behöver också tydliggöra ansvarsfördelningen vid sanering av människor och att sjukvård kan behöva säkerställas både för drabbade och för insatspersonal.

### **Samlad bild av interna remissvar**

Svaren kompletterar i huvudsak varandra. Ingen nämnd/förvaltning motsätter sig planens övergripande inriktning. Svaren visar sammantaget behov av tydligare aktiveringskriterier, ansvar, larmvägar, kontaktuppgifter och former för samverkan. De visar också att genomförandet kräver resurser för planering, utbildning, övning, materiel, beredskapslager och avfallshantering.

Regionstyrelseförvaltningen tillstyrker förslaget och bedömer att Region Gotlands fortsatta beredskapsarbete bör utgå från Länsstyrelsens plan. Någon separat övergripande plan för Region Gotland avseende fartygsolycka bedöms därför inte behövas. Förvaltningen framhåller att en stor fartygsolycka kan kräva samtidiga och långvariga insatser till sjöss och på land. Händelsen kan inte hanteras enbart med räddningstjänstens eller Region Gotlands resurser, utan kan kräva nationellt och internationellt stöd.

Inom regionstyrelseförvaltningen, särskilt inom räddningstjänsten, har det under de senaste 25 åren inte genomförts utbildningar eller övningar med särskild inriktning på stora fartygsolyckor. Nuvarande kunskap, praktiska förmåga och materiel bedöms därför inte vara tillräckliga för att fullt ut genomföra de uppgifter som följer av planen. Förvaltningen bedömer att behoven behöver kartläggas och att det fortsatta arbetet behöver samordnas mellan berörda verksamheter.

### **Bedömning**

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att Länsstyrelsens plan är en lämplig gemensam grund för det fortsatta beredskapsarbetet och tillstyrker därför planens övergripande inriktning. Någon separat övergripande beredskapsplan för Region Gotland avseende fartygsolycka bedöms inte behövas. Berörda verksamheter behöver däremot ta fram de rutiner, checklistor och handlingsplaner som krävs för att omsätta planen i praktisk förmåga. De synpunkter som nämnder/förvaltning har lämnat förs vidare till Länsstyrelsen. Planens aktiveringskriterier bör göras mätbara. Region Gotlands ansvar på land, miljö- och livsmedelstillsynen, sjukvårdens larmkedja samt ansvarsfördelningen mellan insatser till sjöss och på land behöver beskrivas tydligare. Hänvisningar och benämningar som gäller skadat vilt, kontaktuppgifter och Region Gotlands organisation bör också uppdateras.

### **Förmåga och samordning**

En stor fartygsolycka är en komplex händelse som kan kräva omfattande och långvariga insatser. Region Gotland behöver kunna samverka med kommunala, regionala och statliga aktörer och ha förmåga att begära, ta emot och samordna nationellt och internationellt stöd. Den nuvarande kunskapen, den praktiska förmågan och tillgången till materiel inom framför allt räddningstjänsten är inte tillräckliga för att fullt ut genomföra planens uppgifter.

Förmågan behöver byggas upp genom återkommande utbildning, övningar, planering och samverkan samt genom anskaffning av nödvändigt materiel. Det fortsatta arbetet behöver samordnas mellan regionstyrelseförvaltningen, teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen och övriga berörda verksamheter. En samordnande arbetsform med ett tydligt mandat bör övervägas. Den närmare organisationen behöver beredas vidare inom Region Gotlands ordinarie styrning och planering.

### **Ekonomiska konsekvenser**

Genomförandet medför kostnader för planering, utbildning, övning, samordning och materiel. Därutöver kan kostnader uppstå för prioriteringar i Miljöatlas, ett grundläggande beredskapslager, en plats för mellanlagring av

saneringsavfall och utbildning och övning av saneringsfunktionen. Miljö- och byggnämndens medverkan kan medföra kostnader både under en händelse och i det förberedande arbetet.

Resurs- och materielbehovet behöver kartläggas. Behovet av finansiering bör hanteras inom kommande budget- och verksamhetsplanering. Genomförandets omfattning och ambitionsnivå behöver anpassas till de resurser som avsätts.

### **Beslutsunderlag**

Remissmissiv, inkom den 30 april 2026

Utkast, Beredskapsplan Stor fartygsolycka Gotland, inkom den 30 april 2026

Bilagor, Beredskapsplan Stor fartygsolycka Gotland, inkom den 30 april 2026

Tekniska nämnden 2026-09-16 § 151

Tekniska nämndens yttrande, inkom 2026-09-18

Miljö- och byggnämnden 2026-09-16 § 138

Miljö- och byggnämndens yttrande, inkom 2026-09-17

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen beslut 2026-08-21, inkom 2026-09-09

Region Gotlands svar till Länsstyrelsen Gotland län

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-09-22

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark  
Regiondirektör

Lisa Nordahl  
Säkerhetsdirektör

### **Skickas till**

Länsstyrelsen i Gotlands län. (Expediera Region Gotlands svar till [gotland@lansstyrelsen.se](mailto:gotland@lansstyrelsen.se) och ange ärendets diarienummer 2776-2023 i ämnesraden för e-post.)

Tekniska nämnden

Miljö- och byggnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden